

2019 m. Kovo 18-19 d. LR Seime Vilniuje vykusios tarptautinės konferencijos „Lyčių lygybė tiksluosiuose moksluose, aukštosiose technologijose ir inovacijose: pasiekimai ir iššūkiai“ dalyvių priimta

REZOLIUCIJA

Dėl priemonių, užtikrinančių lyčių lygybę tiksluosiuose moksluose, technologijose ir inovacijose Baltijos šalyse

Aukštos kvalifikacijos moterų skaičius daugelyje mokslinių tyrimų organizacijų sparčiai didėja. Siekiant užtikrinti lygias mokslinės karjeros galimybes, lyčių pusiausvyrą sprendimų priėmimo ir lyčių aspekto integravimą į mokslinių tyrimų turinį, reikia modernizuoti mokslinių tyrimų institucijų struktūrą [1]. 2019 m. kovo 18-19 d. LR Seime Vilniuje vykusios tarptautinės konferencijos „Lyčių lygybė tiksluosiuose moksluose, aukštosiose technologijose ir inovacijose: pasiekimai ir iššūkiai“ (<https://www.basnetforumas.eu/conference-2019/>) dalyviai priėmė rezoliuciją, kurioje įvairaus lygmens suinteresuotosios šalys raginamos atkreipti ypatingą dėmesį į unikalią ir vertingą Baltijos šalių, patirtį: per šiek tiek mažiau nei šimtmetį šios šalys pakeitė 2 skirtingas socialines ir ekonomines sistemas, pasižyminčias gana gerai išvystytu mokslu. Toji specifinė patirtis gali būti panaudota kaip inovatyvumo šaltinis ir neatskiriama Europos ir tarptautinio bendradarbiavimo lyčių lygybės mokslinių tyrimų srityje dalis. Konferencijos metu aptartos konkrečios regiono problemos ir iššūkiai parodė, kad būtinas platesnis požiūris į regiono ypatumus, ieškant novatoriškų sprendimų visai Europai.

Konferencijoje išryškėjo didėjantis nevyriausybinų organizacijų (NVO) ir mokslininkų bendradarbiavimo tinklų vaidmuo formuojant lyčių lygybės politiką, viešinant ją ir siekiant jos įgyvendinimo mokslinių tyrimų organizacijose. Šios organizacijos turėtų būti vertinamos kaip naujų idėjų ir strategijų kūrėjai, galintys pasiūlyti naujus metodus ir sprendimus, papildančius vienintelį šiuo metu egzistuojantį sisteminių ES požiūrį - institucinius pokyčius.

KONFERENCIJOS DALYVIAI KVIEČIA

1. Europos Komisiją

- Laikyti lyčių lygybę socialine technologija, taikant jai visas priemones ir struktūras, naudojamas technologijų plėtrai ir perdavimui.
- „Horizon Europe“ programoje numatyti specialius kvietimus Baltijos šalims ir kitoms naujosioms ES šalims narėms, siekiant įvertinti jų patirtį ir iššūkius, įgyvendinant lyčių lygybę mokslinių tyrimų organizacijose ir problemas, susijusias su integracija į ERA.
- Įtraukti į „Horizontas Europa“ programą specialius kvietimus, skirtus atskleisti ir stiprinti NVO vaidmenį lyčių lygybės politikos formavime, viešime ir įgyvendinime mokslo organizacijose.

2. Šiaurės šalių agentūrą Nordforsk

- Sukurti programas, leidžiančias panaudoti unikalią Baltijos šalių mokslininkų patirtį ir novatoriškas Šiaurės šalių struktūrinių pokyčių iniciatyvas, remiančias lyčių lygybę ir skatinančias jos įgyvendinimą Baltijos jūros regiono mokslinių tyrimų organizacijose.

3. Baltijos asamblėja

- Priimti deklaraciją, skatinančią glaudesnę Baltijos valstybių bendradarbiavimą lyčių lygybės užtikrinimo srityje ir remti NVO, dirbančias lyčių lygybės politikos įgyvendinimo ir viešinimo srityje.
- Inicijuoti ir priimti Baltijos asamblėjos rezoliuciją dėl lyčių lygybės mokslinių tyrimų srityje kaip vieno iš Baltijos šalių prioritetų mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtrai, vedančiai į konkurencingą mokslu pagrįstą ekonomiką.
- Įsteigti apdovanojimą Baltijos šalių universitetui daugiausia pasiekusiam įgyvendinant lyčių lygybę.

4. Baltijos valstybių parlamentus

- Inicijuoti nacionalinių Mokslo įstatymų pakeitimus [2,3], aiškiai nustatant būtinybę įgyvendinti struktūrinius pokyčius universitetuose ir užtikrinant tinkamą jų finansavimą.
- Atitinkamų įstatymų, teisės aktų ir valstybinių struktūrų pagalba užtikrinti lyčių lygybės įgyvendinimo priežiūrą mokslinių tyrimų organizacijose.

5. Baltijos šalių švietimo ir mokslo ministerijas

- Į nacionalinę stebėsenos sistemą įtraukti lyčių lygybės rodiklius, susijusius su lyčių lygybės įgyvendinimu mokslinių tyrimų organizacijose.
- Įtraukti konkrečius lyčių lygybės įgyvendinimo pažangos rodiklius į universitetų ir kitų mokslinių tyrimų organizacijų pagrindinio finansavimo kriterijų sistemą, tokiu būdu užtikrinant tiesioginį sąryšį tarp pažangos siekiant lyčių lygybės ir institucijos finansavimo.
- Į Nacionalinę lyčių lygybės programą 2021-2027 ir jos veiksmų planą įtraukti struktūrinius pokyčius, skatinančius lyčių lygybę.
- Įsteigti į apdovanojimą didžiausią pažangą lyčių lygybės užtikrinimo srityje pasiekusiai mokslo tyrimų organizacijai

6. Baltijos šalių Mokslo tarybas

- Sukurti specialias programas, remiančias struktūrinių pokyčių įgyvendinimą Baltijos šalių mokslinių tyrimų organizacijose, įskaitančias paramą nevyriausybinėms organizacijoms, dirbančioms lyčių lygybės moksle srityje.
- Įtraukti lyčių lygybės tyrimus mokslo organizacijose į esamas socialinių mokslų tyrimų programas.
- Užtikrinti lyčių pusiausvyrą, Mokslo tarybų komitetuose ir tarp mokslinių projektų vertintojų.
- Nustatyti lyčių lygybės finansavimo kriterijus, paremtus principu, kad pinigai gauti iš mokesčių mokėtojų negali būti naudojami universitetų, neturinčių lyčių lygybės planų, projektams finansuoti.

7. Baltijos šalių universitetai ir mokslo tyrimų institutai

- Užtikrinti lyčių lygybės planų sukūrimą ir jų įgyvendinimą universitete ar mokslinių tyrimų institute.
- Šviesti administracijos pareigūnus lyčių lygybės klausimais.
- Sukurti lyčių lygybės stebėsenos sistemą organizacijoje.
- Organizuoti administracijos darbuotojų supažindinimą su lyčių lygybės problemos svarba moksle ir jos sprendimo būdais.

8. Baltijos šalių Rektorių konferencijas

- Viešinti ES lyčių lygybės politikos tendencijas moksle Baltijos šalių universitetų rektorių tarpe.

9. Baltijos Šalių mokslines ir profesines draugijas

- Viešinti lyčių lygybės politiką ir jos įgyvendinimo praktikas MTI srityse.
- Formuojant organizuojamų profesinių konferencijų ir seminarų programas užtikrinti, kad kviestinių prelegentų ir pranešėjų sąrašuose figūruotų abiejų lyčių mokslininkai.

10. Universitetų ir mokslinių tyrimo organizacijų reitingavimo agentūras

- Įtraukti į vertinimo kriterijų sąrašą rodiklius, rodančius lyčių lygybės situaciją ir jos pokyčius universitetuose ir mokslinių tyrimų institucijose.

Cituojami dokumentai:

[1] Gender Equality Plans in the private and public sectors in the European Union, 2017,

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/583139/IPOL_STU\(2017\)583139_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/583139/IPOL_STU(2017)583139_EN.pdf)

[2] European Commission (EC). 2012. ERA Communication. A Reinforced European Research Area Partnership for Excellence and Growth, [https://ec.europa.eu/research/science-](https://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/era-communication-partnership-excellence-growth_en.pdf)

[society/document_library/pdf_06/era-communication-partnership-excellence-growth_en.pdf](https://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/era-communication-partnership-excellence-growth_en.pdf)

[3] European Parliament resolution of 9 September 2015 on women's careers in science and universities, and glass ceilings encountered (2014/2251(INI)),

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A8-2015-0235&language=EN>